

Doplňující a upřesňující informace k zadání 2. veřejné soutěže programu Prostředí pro život

sestavené na základě tematických seminářů, které se konaly na MŽP ve dnech 9. - 11. prosince 2019

Obecné

- V rámci kapitoly 6.1 věcné části návrhu projektu je mj. bezpodmínečně nutné uvést všechny tematicky blízké projekty podpořené z veřejných zdrojů, které řešil nebo řeší hlavní uchazeč nebo kterýkoliv z dalších účastníků. U každého je třeba uvést, že a proč nenastane ani nehrozí dvojí financování téže činnosti (vymezit se). V opačném případě může být projekt z veřejné soutěže vyřazen.
- Hlavním nástrojem pro kladení případných dalších otázek formálních, administrativních i obsahových je [helpdesk TA ČR](https://helpdesk.tacr.cz/) (<https://helpdesk.tacr.cz/>). Upozorňujeme, že dotazy kladené v posledních dnech před koncem veřejné soutěže nemusejí být zodpovězeny včas.
- Obdobně lze doporučit využití nástroje [STARFOS](https://starfos.tacr.cz/cs) (<https://starfos.tacr.cz/cs>) mj. pro hledání případných subdodavatelů dílčích specializovaných činností mimo řešitelské konsorcium lze zadávat až 20 % objemu výzkumné činnosti.
- Studie proveditelnosti ani (pouhé) rešerše současného stavu nejsou výsledkem aplikovaného výzkumu.
- Z pohledu poskytovatele ani MŽP nemají různé druhy výsledků různou sílu či význam.
- Bude zřejmě vítané a oceňované uvést v návrhu projektu případné styčné body mezi různými tématy a představu o návaznosti a spolupráci mezi řešitelskými konsorciemi navzájem.
- Struktura hlavních a dílčích cílů není závazná, v návrhu projektu můžete navrhnout jinou (s odůvodněním). Svým způsobem je závazný obsah zmíněných cílů, ale tak že je potřeba se s ním nějak vypořádat. Například prokázat, že některý cíl nelze splnit v dané době, za dostupné prostředky nebo případně vůbec – i to je výsledek výzkumu.

Téma 1 - Sucho a změna klimatu v širších souvislostech

- Termín plnění dílčího cíle 2.1 je odvozený z Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.
- Ad 7.2: Konkrétní dílčí parametry nejsou zadány, ale očekává se, že je uchazeč navrhne v návrhu projektu.

Téma 2 - Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR v podmínkách změny klimatu

- Ad 2.2: Navržená metodika může zahrnout nejen sběr a výměnu informací o opatřeních, ale i hodnocení efektivity těchto opatření.
- Ad 2.3: Jedním z výsledků určitě může být i návrh na změnu právní úpravy.
- Ad 5: I technologie předčištění (ještě u zdroje, resp. výroby, každopádně před samotnou ČOV).
- Ad 6: U dusíku je třeba mj. zpřesnit a aktualizovat podíl odpadních vod a plošných zdrojů, vliv atmosféry je zanedbatelný.

Téma 3 – Ovzduší a klima

- Cíle související s právní úpravou v zásadě vycházejí z platné právní úpravy a mohou zahrnovat návrhy na zlepšení. Případná reakce na změny v rámci např. rekonstrukce stavebního práva (tzv. integrace řízení) bude v režimu operativního výzkumu nebo změny.
- Obecně mají prioritu znečišťující látky, pro které jsou stanovené limity, ale žádoucí je to rozšířit o ty, kde se limity dají očekávat (např. PM₁, Hg, příp. další) nebo jsou aspoň důvodná podezření na velkou škodlivost.

- Ad 1.3: Výzkum tzv. emisně nevýznamných zdrojů slouží mj. k tomu, kdyby se omezovaly povinnosti pro ně, aby byly argumenty, proč některé navrhnout přeřadit do významných, příp. se jim jinak specificky na úrovni právních předpisů věnovat.
- Nové zdroje emisí, případně emise nových látek v rámci likvidace kůrovcové kalamity nepovažuje MŽP za významné téma pro výzkum.
- Ad 2.1: Například inovační nápady ke kvantifikaci efektů opatření z PZKO, které by garantům těch opatření a MŽP pomohly při jejich vyhodnocování.
- Ad 2.2:
 - BAT/IPPC modul: zhodnotit, jak opravdu BAT pomáhají, jaký je význam úrovní emisí spojených s BAT apod.
 - Projekce ke klimatické neutralitě 2050 pro návrh případných dodatečných opatření
 - Scénáře nejspíš tři, odstupňované od minimálního přes optimální po technicky dosažitelný.
- Ad 2.3: Nejen pevná biomasa, ale také kapalná biopaliva pro dopravu, a určitě i s výhledem vývoje po odeznění kůrovcové kalamity.
- Ad 2.4: Potenciál je třeba znát pro potřeby jednání o BREF a BAT, případně při rozhodování o způsobu implementace
- Ad 2.6: Mělo by se jednat o nástroj určený pro povolující orgány, na základě kterého by mohl úřad jednoduše testovat např. různé varianty záměrů umístěné do území. Na podobném principu v zahraničí funguje např. nástroj ATMOSYS.
- Ad 3.2: Hodnocení ex-ante.
- Ad 4: Nelze vyloučit propojení s cílem 2.6. V případě dílčího cíle 4.1 se nástrojem pro efektivnější kontrolu myslí nástroj, který umožní zpětnou kontrolu správnosti rozptylové studie ze strany dozorujících institucí bez nutnosti provedení opětovného výpočtu, např. za použití metadat ze zpracované rozptylové studie. .
- Ad 5.1: Nové metody – hl. speciální a operativní (vzducholodě, drony aj.), ne rutinní měření.
- Ad 5.2: I okamžité koncentrace jednak pro předpovědi kvality ovzduší, jednak pro informování veřejnosti, zejména při smogových epizodách.
- Ad 5.3: Relativně brzký termín je kvůli vyjednávání o nové unijní směrnici.
- Ad 6.2: Jedná se o imisní dopravní vrstvu pro celou ČR, která bude v jemnějším měřítku než v současnosti používána. Pro všechny veličiny, u kterých se hodnotí imisní limit ve vztahu k lidskému zdraví. Vrstva lépe vystihne znečištění v okolí komunikací, které v hrubším měřítku zaniká. Podrobná tvorba map včetně stávajícího využití dopravní vrstvy je popsáno [zde](#)
- Ad 6.3: Hlavně se to týká ISKO, ale určitě by bylo velmi užitečné navrhnout datové standardy, které by se vnesly do náležitostí dokumentů EIA a IPPC a z nich by se údaje daly efektivně vkládat do systému, aby s nimi bylo možné dále pracovat. Dále se může jednat o data z povolení provozu, kontinuálního měření emisí, data z výstupů autorizovaných činností atd.

Téma 4 – Oběhové a odpadové hospodářství, environmentální bezpečnost

- Konsorcium zřejmě bude výjimečně rozsáhlé, ale připomínáme možnost subdodávek zvně řešitelského konsorcia do objemu až 20 % výzkumných činností.
- Ad 1.5: smyslem je prevence vzniku
- Ad 1.10: všechny různé druhy a velikosti baterií
- Ad 2: Je potřeba vyvinout nové postupy a detekční metody a standardizovat, aby se daly uvést do sanační praxe. Výslovně neuvedeným, ale vítaným výsledkem budou i prototypy a vzory zařízení (hmotné produkty).
- Ad 3.2: Téma zahrnuje všechna rizika, tj. včetně rizik zdravotních

Téma 5 – Ochrana přírody, krajiny a biodiverzity

- Ad 1.2: Optimalizace musí brát ohled na ekonomické možnosti a efektivitu. U stávajících sítí (např. NIL) rozhodně doporučujeme uchazečům pokusit se je zapojit. Podle vývoje bude možná nutné navrhnout i nějakou alternativu, náhradu, inter- či extrapolaci.
- Ad 2.2:
 - V odrážkách jsou implicitně uvedeny očekávané výsledky, ale MŽP se nebrání modifikacím či změnám (lepšími řešeními), samozřejmě těm projednaným.
 - Jde o efektivní využití potenciálu občanské vědy v ČR. Pokud bude vyčerpán pouhým rozvojem stávajících systémů, není nutné navrhovat systém nový, ale v opačném případě ano.
- Ad 3:
 - Pokud usoudíte, že jen na tento hlavní cíl byste dokázali spotřebovat celý rozpočet projektu, nezkoušejte to, ale nahlédněte na projekt jako na celek, na dosažení tohoto cíle věnujte, kolik považujete za relativně přiměřené, a soustřeďte se na činnosti nejpotřebnější, nejaktuálnější a relativně exkluzivní, tedy takové, v nichž je kapacita uchazečského konsorcia nejhůře nahraditelná či zastupitelná.
 - Navrhněte variantní řešení pro případ dostupnosti a nedostupnosti relevantních dat z ÚHÚL
- Ad 5: Nelze vyloučit například i hledání alternativ k problematickým pesticidům, ale není to na to prioritně zaměřené. To hledání může být vhodný cíl v jiných podprogramech PPŽ.
- Ad 6:
 - Pokud možno to vztáhnout na BPEJ.
 - Vítaná je agronomická, resp. zemědělská kvalifikace řešitelů.

Téma 6 – Horninové prostředí a suroviny

- Geologický výzkum má v ČR dlouhou a slavnou tradici, v této veřejné soutěži jde hlavně o aktualizaci, zpřesňování a doplňování známých údajů a o vývoj a uplatnění nových metod (a badatelů).
- Radonové riziko lze zahrnout, pokud to bude v souvislosti s řešením dalších cílů (musí to dávat smysl). Míněn je radon přírodního původu, ale ne např. ze staveb.
- Podíl hlavních cílů nemusí být rovnoměrný, ale má odpovídat významu cílů a objemu potřebných činností.
- Zde i jinde je zájem o internacionalizaci. Z logiky věci jde zejména o sousední státy a o evropskou úroveň.
- Ad 3.1: Cíle termínované k r. 2021 jsou milníky, nutné úvodní kroky víceméně řešeršní povahy, načasované tak, aby zbylo dost času na skutečný inovativní výzkum.

Téma 7 – Socioekonomický výzkum

- Ad 1: Žádoucí je koherence plnění všech 4 dílčích cílů a spolupráce s řešiteli ostatních témat PPŽ. Zejména je vhodné provázat výzkumné otázky u podcílů ad 1 do komplexního pohledu komplexní analýzy několika provázaných výzkumných otázek.
- Ad 1.1:
 - MŽP očekává průběžnou vzájemnou komunikaci, zejména stran výběru několika klíčových a inovativních výzkumných otázek a následně návrhu, jak k nim rámcově bude zpracovatel metodicky přistupovat. Výstupem nemá být hodnocení strategických materiálů vlády, ale kritický pohled na zavedené nástroje a intervence (nebo jejich absence) ze strany státu.

- Není nutné (byť by bylo optimální) pokrýt všechny bloky sektorů, v zadání projektu se jedná pouze o potenciální členění. Mezisektorový přístup však považuje MŽP za zásadní.
- Výstupem má být ex-post hodnocení z pohledu dohodnutých výzkumných otázek, které lze vhodně propojit s dalšími podcíli a tématy. Cílem je mít konkrétní věcný výstup sestávající v inovativním a mezisektorovém pohledu analyzování stěžejních problémů v daných oblastech, nikoliv přehled možných metod jak se problémy zabývat.
- Mix uvedený v poslední otázce má zahrnovat i některá ex-ante hodnocení, kdy zpracovatel může identifikovat a ohodnotit lepší mix nástrojů nebo opatření – jde o reflexi ex-post hodnocení, možné využití modelu ad 1.2.
- Ad 1.2:
 - Není nutná tvorba úplně nového software, ale je určitě nutné vzájemně provazovat výstupy zvolených dílčích komplementárních modelů s cílem podchytit všechny či co nejvíce složek životního prostředí, zejména přírodní kapitál
 - Je nutné zajistit pro MŽP přístup k datům pro další zpracování ve střednědobém výhledu (10 -15 let)
 - Je žádané zahrnutí aspektů ekosystémových služeb a distribučních dopadů do modelu
- Ad 1.3: Hodnocení efektivity dotační politiky jako ex post hodnocení
 - Jde o impactové hodnocení dotační politiky a až následně identifikaci případné nekoherence s veřejnými politikami. Nejde tak jen o jednoduché hodnocení výsledků či vynaložených prostředků, ale intervence celkově.
- Ad 1.4: Převážně, ale ne výhradně ex-post hodnocení.
- Ad 2.1: Úplné návrhy scénářů vývoje ŽP by bylo vhodné zpracovat už do cca konce roku 2024.
- Ad 2.2: Foresightové metody zhruba pro období 5 let.
- Ad 3.1: Behaviorální kvalitativní výzkum
 - MŽP očekává experimentální behaviorální výzkum s kontrolními skupinami
 - Část laboratorní, část terénní
 - V definování konkrétních témat jsme velmi flexibilní, uvítáme synergie s jinými oblastmi PPŽ
- Ad 3.2: MŽP očekává cca 3 kvantitativní šetření v průběhu řešení projektu. Nejedná se o hlavní náplň cíle 3, ta leží v části 3.1